

visoke planine, kjer ostane do septembra meseca, ter se potem zopet vrne na nižje planine; sredi oktobra se pa pase navadno že po dolinah. Kedar je živina na paši, ne dobiva prav nič suhe klaje, razen če je vreme deževno, ko jo ženó v hleve; tudi meseca oktobra, predno jo ženó na pašo, jej v hlevu položé nekoliko suhe klaje.

Meseca novembra se začne reja v hlevih; zdaj ne dobiva živina nič družega kot sena ali otave. Seno režejo bolj na drobno (20 centimetrov na dolgo). Klaje jim pokladajo dvakrat na dan: zjutraj in zvečer. Vsak dan dajo govedom nekoliko soli lizat. Napajajo pa živino le enkrat na dan in to v hlevu. —

Živinorejci! ta popis (posnet iz 20. lista „Steir. Landb.“) vam daje popolen pregled, kako prav v tistih deželah ravnaajo z govedorejo, ki imajo najlepšo govejo živino. Ogledujte se tudi vi, slovenski gospodarji, nad njimi! Če v teh deželah, ki imajo izvrstno lepa goveda, je pripoznana potreba postave, da se ne sme noben junec spuščati, ki nima licence (dovoljenja) za to, boste pač tudi vi sprevídeli, da tudi v naših deželah je take postave treba, da se odstranijo napake, ki zadržujejo zboljšanje naše govedoreje. Izbiranje dobrih in lepih juncev je prva stopinja k povzdigi domače naše živinoreje.

Gospodarske novice.

* *Cena goveje živine na gornjem Avstrijskem* je zavljo obilo pridelane klaje tako visoka, da v Pincgau-u krave po 400 gold. in še čez, telice pa po 300 gld. in še više prodajajo. Po hribih in po živinskih trgih nakupujejo barantači iz Nemčije, posebno iz Bavarskega vse, kar dobijo. — Tako poroča časnik družbe kmetijske Gornjeavstrijske.

Šolske stvari.

„Vdovsko učiteljsko društvo“ — „slovensko učiteljsko društvo“ in pa „narodna šola“ na Kranjskem.

„Novice“ so skoz ves čas svojega obstanka imele in še imajo posebno skrb za pospeh in razvoj slovenskega šolstva; zato si štejejo v dolžnost, spregovoriti nekoliko besed o zborovanjih, katere so 27. dne septembra meseca imela v Ljubljani zaporedoma gori navedena društva.

Najprej naj povemo, da na podlagi našemu narodu dobro znanega pregovora: „z Bogom začni vsako delo, da bo dober tek imelo“, in po starodavni pošteni slovenski šegi snidili so se oni dan ob 8. uri udje imenovanih društev v Št. Jakobski cerkvi k sv. maši, katero so služili prespoštovani gospod prošt dr. Anton Jarc. Ako povemo, da število nazočih udov, žalibog, ni bilo ravno obilno, vendar zadovoljno pripoznamo, da bili so sami odlični poštenjaki in najkrepkejše moči našega narodnega šolstva, ki se ne sramujejo, pokazati se pred vsem svetom za zveste katolike in neustrašene sinove svoje slovenske domovine. Po končani sv. maši pričelo se je kmalu zborovanje v dvorani katoliškega društva.

Po dnevnem redu vršile so se najprej obravnave „Vdovskega učiteljskega društva“ pod predsedstvom g. prošta dr. Jarca. Na drobno ne mislimo o dotičnih razpravah govoriti, ker bilo bi to preobširno; povedati pa hočemo, in na čast tega društva tudi moremo, da gledé na obilno število slovenskih učiteljev le mala pe-

ščica izmed njih (67), ki pa za svojo in svojih ljubih prihodnost hvalevredno skrbijo (med tem številom se nahajajo tudi gosp. prošt dr. Jarc, se vé da le kot dobrotnik društva), ima zdaj premoženja 34.550 gold. v obligacijah, katerih obresti se obračajo za podporo vdovam in sirotam onih učiteljev, katere je nemila smrt že pobrala njihovim rodovinom. Navzoči gospodje udje dobili so v roke vsak svoj natančni račun od 1. sept. 1876. leta do konca avgusta meseca 1877. l., ki se natisnen nahaja tudi v 17. listu „Učit. Tovarša“.

Pri obravnavah „Slov. učiteljskega društva“ so se razgovorov o šolskih knjigah na slov. ljudskih šolah in o pomočnih knjigah vdeležili mnogi gg. učitelji, katerim radi priznavamo, da so v tej zadevi istiniti strokovnjaki. Razgovori vršili so se tako parlamentarnično koretčno in so segali stvari tako do jedra, da je le škoda, da se ni nahajalo pri teh obravnavah tudi kaj tacih gospodov, ki bi dobri in pravični reči pomagati mogli na noge. Mnogo govornikov razodelo je blago voljo, delovati z vsemi močmi na zboljšanje slovenskih učnih in pomočnih knjig, ko bi upanje imeli, da bi se njihova dela sprejela, dala v natis, ter vpeljala se v občno rabo; — ne pa tako, da se s teškim trudom zgotovljene knjige dadó naposled v razsojo možem, ki slovenščine še popolnoma zmožni niso (kakor se je zgodilo z gosp. Praprotnikovim „berilom“) in bi konečno pisatelji ne vedeli, kako in kaj. — Tudi obravnava, „kako naj se goji petje in godba v selških ljudskih šolah“ bila je tako temeljita in djanska, da je bilo le pomilovati, da se je vsi slovenski učitelji od prvega do zadnjega vdeležili niso. Ako nazočnost pri takih razgovorih ni za učitelje sploh najboljša praktična šola, potem ne vemo, kaj bi ta naslov zaslužilo. Zato izrekamo živo željo, naj bi „Učit. Tovarš“ prinesel vse dotične obravnave na drobno popisane.

(Konec prihodnjič.)

Politične stvari.

Nova davkovska postava v zbornici poslancev.

Cele 4 tedne so trajale v zbornici poslancev razprave o novi davkovski postavi, ki jo je načelnik dotičnega odseka po pravem imenu krstil postavo „za povikšanje davkov“, in vendar je rešenih komaj 8 točkov te postave. Govorniki so se glasili brez konca in kraja; to ni nikakoršno čudo o postavi, ki globoko reže v meso ljudstva, ki davke plačuje; al čudno je to, da poslanci ustavoverne stranke, ki so v govoru svojem stršansko vdrihali po tem ali unem oddelku, so potem, ko je na glasovanje prišlo, glasovali za to, kar so poprej hudo obrekovali. Preteklo soboto je zbornica poslancev od ne še dodelane davkovske postave slovó vzela, prepustivši daljno obravnavo prihodnjemu času, ko bode druge vladne predloge rešila, med katere spada tudi nova pogodba Avstrije z Ogersko.

Kaj pa se je preteklo sredo godilo v zbornici poslancev tako čudnega, da se neodvisni možje in neodvisni časniki prečuditi ne morejo?

Z večino 117 glasov proti 83 je bil sprejet neki stavek o novi osebni davkovski postavi, ki se v nemškem jeziku z nekako nenavadno besedo imenuje „kontingentirung“, — po domače pa družega nič ne pomeni, kakor to, da od nameravanega novega dohodninskega davka, ki se imenuje „osebni dohodninski davek“, se bode davkoplačevalcem toliko davka naložilo, kolikor bode vlada za skupne državne potreb-

ščine vsako leto denarja potrebovala. Če je sedanji dohodninski davek nesel državi $7\frac{1}{2}$ milijona gold., se bode ta davek — to se je v zbornici kar očitno reklo — v prvem letu povikšal na 15 milijonov gld. in po potrebi vsako leto še višje povzdignil. To je na kratko jasni pomen novoiznajdene besede „kontingentirung“, katero je poslanec dr. Kopp dobro imenoval „die legislative Steuerschraube“ (davkovsko vinto).

In — ker se je glasovalo po imenih — kdo pač je glasoval za to „davkovsko vinto“? Ona večina ustavoverska, ki po vsaki ceni gré z vlado in končno nima drugega načela, kot to, sedanjo sistemo podpirati „um jeden Preis“.

Zopern vtisek je pana vladno večino naredilo to, da so nekateri sicer zagrizeni ustavoverci, kakor Giskra, Skene in drugi jo zapustili pri onem glasovitem glasovanju v sredo; al ti možje, katerim je strankarstvo „suprema lex“, se potolažijo kmalu, če jih le ta ali uni minister milostno pogleda. In na obrazih ministrov se je očitno bralo, da sami si niso pričakovali take zmage, da 117 poslancev bode z njimi potegnili. Kakor že večkrat, je zopet pri tem glasovanju pokazalo 23 Poljakov, kako politiko svojo obračajo po vetru, ki piše s stola ministra Ziemalkovskega, ne gledé na korist ljudstva, ki ga v državnem zboru zastopajo. Ker niso poguma imeli glasovati proti povelju ministrovemu, so pri glasovanju pobrali kopita, s tem pa ustavaški stranki pomagali do zmage. „Gaz. Nar.“ jih zato imenuje izdajce. In prav ima. Poslanci naše državopravne stranke so v zavesti svoje poslaniške dolžnosti vsi glasovali zoper oni osodepolni paragraf. Hvala jim!

Čenče za tiste, ki bi radi zdehali.

(Konec.)

Iz Rusije 23 sept. 7. —

Angleška flota, Napoleon, Sevastopolj, Turki, Donava, Poljša, vse se mi vrti po glavi, bežim po neki ulici, sam ne vem, kako sem na-njo skočil iz Poljsko-babilonske norišnice, oziram se, hvala Bogu, Kijevska ulica, prav, viš, tukaj stanuje „statski svetnik“ Pavel Aleksandrovič Dubov. Zvonim, odpira mi vojak — lakaj Bazilij. „Kaj me tako grdo gledate, vaše visokoblakorodje?“ me Bazilij s smehom praša. Si ti vojak? mu dém. „Vojak“, odgovori, „a vojak, vaše visokoblakorodje!“ Vojak?! zakaj pa ne greš branit očetnjave, če si vojak? „Ukaza ni, vaše visokoblakorodje!“ A Turki so na Donavi! ti, vojak ti! a Turki so v Sevastopolju! a Angleži so v Poljši, vojak, ti! „Ha, ha, ha!“ Vojak ti, ukaza ni! a Angleška flota je pred Petrogradom! „Nikifer Nikolajič!“ „Hoditj v pik!“ bunf — „Ha, ha, ha!“ Skoro bodo tukaj Turki, vojak ti! ukaza ni! „Červoni tuz!“ bunf, „Adut“. „Nikifer Nikolajič, slišite, ste ob pamet?“ „Tref!“ bunf. „Što vi? hoditj v pik!“ bunf. „Ali vas trese, ali kaj je z vami, Nikifer Nikolajič!“ Potegnem z ruto po mokrem čelu — za ruto in roko me prime ljubeznjiva sopruha Pavla Aleksandroviča sredi dvorane, svitle, kakor da bi štiri solnca svetila, okoli mene je pet ali šest zelenih miz, za vsako štirje modri možje, katerih Poljša in Sevastopolj, Turki in Angleži prav nič ne motijo, „tuz! pikovaja dama! trojka!“ in druge Španjske besede kričé ter bumfajo po mizah. Ne zamerite, Ana Petrovna! — dém ljubeznjivi gospé, ko se oddahnem — kregal sem vašega Bazilija, zakaj ne gre branit očetnjave. „Ste li mislili, da smo tukaj vsi Baziliji?“ A vidite, zdelo se mi je, da so Turki za petami, bumf, bumf! „Ha, ha, pred nosom! Pa pred vsem, zakaj ste prišli tako pozno, a? govorite!“ Da, vidite, Ana Pe-

trovna... „Nič, nič, vidite, govorite!“ Nakazanje, jej Bogu, nakazanje Božje, vidite... „Jaz vas bom nakazala — hajd, v durački igrati!“ Ana Petrovna me potegne za seboj v gostinjo. Okoli ogromne lampe na divanu, po kreslih in stoléh je vse živo cvetočih veselih ljubeznjivih milih: „V durački! v durački!“ mi bobni z vseh strani na uho. Nu, kaj pa, poigrajmo! Prva igra: ostal sem, v durakah. Druga igra: v durakah. Tretja igra: v durakah. Vse se smeje; Ana Petrovna tudi ter praša me, kako je to, da sem danes vedno v durakah. E, meni ni do durakov, dém, ali povejte mi, zakaj vaš Bazilij...? „Kaj imate danes vedno z našim Bazilijem?“ A kaj? vidite, Bazilij je vojak! a Napoleon se ženi s hčerjo Mac Mahonovo! a Polj... „Ha, ha, ha! Nikifer Nikolajič, ha, ha, ha...“

Še le čez nekaj časa, ne vem čez koliko, si spet oterem z ruto mokro čelo — v dvorani — kako sem spet v dvorano prišel, ne vem. Modrih tuzov in zelenih miz ni bilo več — kaka sprememba! Po sredi dvorane dolga miza pogrnjena z belim prtom, naložena z gromadami vsacega sadja na srebrnih podnosih. Vojak Bazilij, za njim tudi vojak Simeon in tretji spet vojak Ivan podajajo čaške svitlega čaja; pogledujejo me izpod čela ter se smehljajo. Ali bi vas! si mislim, pa naj bo, bom „statskega svetnika“ in tega-le „načelnika mestne komande“. Ravno prav, o Benderski železnici se pogovarjajo. Pozvolite, Pavel Aleksandrovič! se obrnem k „statskemu svetniku“, k čemu prav za prav delate Bendersko in Zimniško železnico? „Od Benderske posebno bo gromadna korist“, dé Pavel Aleksandrovič. „Tudi Dobruške in Trnovske bi se bili že davno morali lotiti“, meni načelnik mestne komande. Zato li, da bote lože bežali iz Bolgarije, ali da bote, kolikor bo mogoče, vrnili očetnjavi ubitih in pobitih? prašam. „Take ostrote nisem pričakoval od vas!“ reče Pavel Aleksandrovič; načelnik komande se nahmari, zasmehlja, zaviha brke ter posrka nekoliko kapelj čaja. Jaz sem se osrčil, popravil sem si zavrtnik, odkašljaj se — „Conticuere omnes intentique ora tenebant“ — vsuli so se iz mojih ust njihovi grehi, kakor zreli orehi v pozni jeseni z drevesa, ko ga silna burja potresa. Načelnik mestne komande je bil nekaj začel zagovarjati polkovodce (prostih vojakov ne, zakaj teh tudi nisem mislil obirati), med drugim je, na primer, rekel, da se silno motim, ako mislim, da so odpravili v Azijo in Bulgarijo še 180 tisoč mož; niti enega vojaka ni zdaj tam več, kakor jih je bilo iz začetka, nadomestili so le ubite in ranjene, in tudi ne mislijo proti Turčiji pošiljati več kot tretji del svoje regularne armade. „Statski svetnik“ je kmalu sprevidel, da načelnik mestne komande meni ni kos v zgovornosti; poprosil ga je tedaj njemu prepustiti besedo. Pa ker menda tudi sebe ne šteje za kacega Demostena ali Cicerona (katera, mimogredé reči, proti meni tudi nista nič), mi je prav kratko to-le rekel: „Nikifer Nikolajič! vi se zastonj vnemate, ko bi prav mi vas naredili za državnega kancelara in glavnega poveljnika vseh naših armad, vendar bi vi nič boljše ne orali, kakor mi, ali pa še hujše, da, še hujše, ker se preveč vnemate, vi bi razdražili vso Evropo proti nam in proti samemu sebi; mi pa bomo Evropo vpokojili, jej ni nič bolj prijetnega, kakor da nas Turki včasih okresajo, in Turško-Slavjansko vprašanje bomo prav tako razrešili, kakor vi želite, a vi bi ga še bolj zavozlali.“ To se je meni že za malo zdelo, da Pavel Aleksandrovič o meni tako govori, zavrtnem ga tedaj: Vidite, Pavel Aleksandrovič! vi se silno motite gledé mene. Jaz bi Evropo tudi vspokojil, a drugače. Peljal bi v Bulgarijo milijon vojakov. Turki se vé da, bi se umaknili. Nabasal bi v nekoliko mestih in vaséh možicelnov, kakoršne si otroci na Kranjskem za pust de-